

Kittilän kunnanhallitus 26.3.2024 § 106 Lausunto Lapin hyvinvointialueen talouden sopeuttamisohjelmasta

Lausumme seuraavaa

1. Lapissa **maantieteelliset tekijät, kuten pitkät välimatkat, tulee ottaa huomioon palveluverkkosuunnitelmia laadittaessa**, kun palveluita ollaan mitoittamassa ja niiden laadukkuutta ollaan varmistamassa.

2. Esimerkiksi Kittilässä ja useissa muissakin kunnissa tulee ottaa huomioon **hyvinvointipalveluiden mitoitus tavalla, joka huomioi matkailun tuoman vaikutuksen kasvattaen palvelutarvetta ja varautumista**.

3. Palveluiden saavutettavuus täytyy tarkoittaa sitä, että hyvinvointialueen tuottamien palveluiden tulee olla saatavilla lähipalveluina ja otettava pitkän ajan palvelustrategiseksi tavoitteeksi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että **aluevaltuuston päätöksenteossa tulee huomioida voimakkaan keskittämisen olevan lähipalveluita karsiva tekijä**.

4. Lapin hyvinvointialueen (Laphan) pitkäaikainen tavoite laitoshoidon korvaamisesta palveluasumisella 2026 vuoteen mennessä ja yhteisöllisen asumisen lisääminen sisältyy suunnitelmiin. **Kittilässä kunta on hankkinut omistukseensa palvelukoti Hopeatuvan ja pyytää Laphalta neuvottelua siitä, voidaanko tiloja ottaa Laphan käyttöön**.

Lisäksi Laphan palvelurakenteen keventämisellä on kirjattu tavoiteltavan nimenomaan ikääntyneiden pitkäaikaisen laitoshoidon purkamista ja vammaisten laitoshoidon vähentämistä sekä ikääntyneiden, vammaisten, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ympärivuorokautisen asumispaikkojen vähentämistä. Tilalle etsitään yhteisöllistä asumista ja kuntouttavaa toimintaa. Tuomme esille ikääntyvien määrän olevan kasvussa ja hoidettavuuden tarve vaihtelee yksilöittäin – onko tavoite ristiriitainen?

5. Omaehtoinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Laphan palvelustrategiassa nähdään kuntien vastuulla olevana asiana. Asia voidaan ottaa huomioon esimerkiksi koulujen terveystiedon opetuksessa, mutta terveyden edistämistyö on nähtävä laajempaan yhteiskunnallisena työnä, johon yksilöt (kansalaiset) itsekin voivat vaikuttaa. On muistettava, että hyvinvointipalvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueiden vastuulle.

6. **Rajapinnat ja yhdyspinnat on tunnistettava hyvinvointialueen ja kuntien välisessä yhteistyössä.** Esitämme selkeiden sopimusten tekoa ja työn rajaamista selkeästi, jotta vältytään kustannuksia kasvattavilta tilanteilta.

7. Kiinteistöjen vuokrien tarkistamisen osalta **hyvinvointialueen tavoite tilojen vuokrien tarkistamisesta tilavuokriin sisältyvien katteiden osalta on perusteltua**, mutta tekniset käyttökustannukset on huomioitava tulevilla vuokraneuvotteluissa, jotta omaisuuden arvo ja kiinteistöjen kuluminen käytössä huomioidaan.

8. Koska hyvinvointialueella lainanottovaltuudet tulevia investointitarpeita varten ovat sidotut sopeuttamistarpeiden taloudellisiin vaikutuksiin, toteamme **Kittilän kunnalla olevan valmiuksia tehdä tarvittavia investointeja toimitilojen remontteihin, joilla turvataan palveluiden tarjoamisen mahdollisuus kuntamme alueella** sekä Kittilään sijoitettuna palveluiden tarjoaminen laajempaa aluetta palvelevana. **Hyvinvointialueen strategiaan on kirjoitettu, että hyvinvointialue tunnistaa väestöryhmittäiset ja alueelliset erot toiminnan suunnittelussa sekä hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien erojen kaventaminen.** THL:n luokittelun perusteella sairastavuusindeksi Lapin osalta on 114 ja Kittilän osalta 103,9 maan keskiarvon ollessa 100. Kittilässäkin indeksi ylittää maan keskiarvon kertoen tarpeesta palveluiden tarjoamiselle karsimisen sijaan.